

I

(Νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/692 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 28ης Απριλίου 2021

για τη θέσπιση του Προγράμματος «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 16 παράγραφος 2, το άρθρο 19 παράγραφος 2, το άρθρο 21 παράγραφος 2, το άρθρο 24, το άρθρο 167 και το άρθρο 168,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), «η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι εν λόγω αξίες είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών». Επιπλέον, το άρθρο 3 ΣΕΕ ορίζει ότι «η Ένωση έχει σκοπό να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της» και ότι, «σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς». Οι εν λόγω αξίες επιβεβαιώνονται και ενσωματώνονται και στα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»).
- (2) Είναι κρίσιμο τα εν λόγω δικαιώματα και οι αξίες να εξακολουθήσουν να καλλιεργούνται, να προστατεύονται και να προωθούνται ενεργά, να εφαρμόζονται και να είναι κοινά για τους πολίτες και τους λαούς και να παραμείνουν στον πυρήνα του ενωσιακού εγχειρήματος, καθώς τυχόν επιδείνωση στον τομέα της προστασίας αυτών των δικαιωμάτων και αξιών σε οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες για την Ένωση στο σύνολό της. Θα πρέπει να προβλεφθεί στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης ένα νέο ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, που θα περιλαμβάνει το Πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» και το Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/693 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾. Σε μια εποχή στην οποία οι

⁽¹⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 178.

⁽²⁾ ΕΕ C 461 της 21.12.2018, σ. 196.

⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 19ης Απριλίου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Απριλίου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/693 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 (βλέπε σελίδα 21 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

ευρωπαϊκές κοινωνίες έρχονται αντιμέτωπες με τον εξτρεμισμό, τη ρίζοσπαστικοποίηση και τις διαιρέσεις και ο χώρος για την ανεξάρτητη κοινωνία των πολιτών συρρικνώνεται, είναι πιο σημαντική από ποτέ η προώθηση, η ενίσχυση και η προάσπιση της δικαιοσύνης, των δικαιωμάτων και των ενωσιακών αξιών του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτό θα έχει σημαντικές και άμεσες συνέπειες για την πολιτική, την κοινωνική, την πολιτιστική και την οικονομική ζωή στην Ένωση. Στο πλαίσιο του νέου ταμείου για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», ευθυγραμμιζόμενο με το Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2014-2020, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁾, θα συνεχίσει να στηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στο κράτος δικαίου, την ανεξαρτησία και την αμεροληψία της δικαιοσύνης, την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη διασυννοιακή συνεργασία.

Το Πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» («το Πρόγραμμα») θα συγκεράσει το πρόγραμμα «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁶⁾ και το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2014-2020, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου ⁽⁷⁾ (τα «προκάτοχα προγράμματα»).

- (3) Το Πρόγραμμα θα πρέπει να θεσπιστεί για περίοδο επτά ετών ώστε η διάρκειά του να αντιστοιχεί στη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου που καθορίζεται με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου ⁽⁸⁾.
- (4) Το ταμείο για τη δικαιοσύνη, τα δικαιώματα και τις αξίες, καθώς και τα δύο υποκείμενα χρηματοδοτικά προγράμματά του, επικεντρώνονται κυρίως σε πρόσωπα και οντότητες που συμβάλλουν στη ζωογόνηση και την τόνωση των κοινών μας αξιών και της πλούσιας πολυμορφίας, καθώς και των δικαιωμάτων και της ισότητας. Ο απώτερος στόχος είναι να καλλιεργηθεί και να διατηρηθεί μια ισότιμη, ανοικτή, πλουραλιστική, χωρίς αποκλεισμούς και δημοκρατική κοινωνία που βασίζεται σε δικαιώματα. Αυτό περιλαμβάνει μια δραστήρια και ενδυναμωμένη κοινωνία των πολιτών, την ενδάρκυνση της δημοκρατικής, πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής τους και την καλλιέργεια της πλούσιας πολυμορφίας της ευρωπαϊκής κοινωνίας, με βάση τις κοινές μας αξίες και την κοινή μας ιστορία και μνήμη. Το άρθρο 11 ΣΕΕ επιτάσσει στα θεσμικά όργανα της Ένωσης να διατηρούν ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με την κοινωνία των πολιτών και να δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης.
- (5) Θα πρέπει να καθιερωθεί ανοικτός, διαφανής και τακτικός διάλογος με τους δικαιούχους του Προγράμματος και με άλλους σχετικούς συμφεροντούχους, μέσω της συγκρότησης ομάδας διαλόγου με τους πολίτες. Η ομάδα διαλόγου με τους πολίτες θα πρέπει να είναι ένα ανοικτό και άτυπο φόρουμ συζήτησης και να συμβάλει στην ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών και στη συζήτηση των εξελίξεων της πολιτικής στους τομείς και τους στόχους που καλύπτονται από το Πρόγραμμα και τους συναφείς τομείς. Η ομάδα διαλόγου με τους πολίτες δεν θα πρέπει να έχει οποιαδήποτε αρμοδιότητα σε σχέση με τη διαχείριση του Προγράμματος.
- (6) Με βάση τη θετική εμπειρία από τα προκατόχα προγράμματα και την περαιτέρω ανάπτυξη της εμπειρίας αυτής, το Πρόγραμμα αναμένεται ότι θα επιτρέψει να αναπτυχθούν συνέργειες με σκοπό την αντιμετώπιση των προκλήσεων που είναι κοινές για την προώθηση και την προστασία των αξιών της Ένωσης και προκειμένου να επιτευχθεί η κρίσιμη διάσταση που απαιτείται ώστε να σημειωθούν απτά αποτελέσματα στον τομέα. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατό να διερευνηθούν πλήρως οι δυνατότητες συνεργειών, με σκοπό την αποτελεσματικότερη στήριξη των καλυπτόμενων τομέων πολιτικής και την αύξηση της δυνατότητας των σχετικών πολιτικών να προσεγγίσουν τους ανθρώπους και την κοινωνία των πολιτών, με στόχο μια ισόρροπη γεωγραφική κατανομή. Το Πρόγραμμα, για να είναι αποτελεσματικό, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ειδική φύση των διάφορων πολιτικών, τις διαφορετικές ομάδες στόχους τους και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους μέσω εξατομικευμένης και στοχευμένης προσέγγισης.

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Δικαιοσύνη», για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 73).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 62).

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2014, για τη θέσπιση του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 115 της 17.4.2014, σ. 3).

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 11).

- (7) Ο πλήρης σεβασμός και η προώθηση του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας είναι θεμελιώδους σημασίας για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης των πολιτών στην Ένωση και τη διασφάλιση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Με την προώθηση των δικαιωμάτων και των αξιών, το Πρόγραμμα θα συμβάλει στην οικοδόμηση μιας πιο δημοκρατικής Ένωσης, τον σεβασμό του κράτους δικαίου και τον δημοκρατικό διάλογο, τη διαφάνεια και τη χρηστή διακυβέρνηση, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις όπου ο χώρος για την κοινωνία των πολιτών συρρικνώνεται.
- (8) Για να έρθει η Ένωση πιο κοντά στους πολίτες της και να ενισχυθεί η δημοκρατική συμμετοχή, είναι αναγκαία μια σειρά δράσεων και συντονισμένων προσπάθειών. Θα πρέπει να αναπτυχθεί και να προαχθεί η ευρωπαϊκή ιθαγένεια και η ευρωπαϊκή ταυτότητα μέσω της ενθάρρυνσης της κατανόησης από τους πολίτες της διαδικασίας χάραξης πολιτικής και της προαγωγής της συμμετοχής των πολιτών στις δράσεις της Ένωσης. Επιπρόσθετα, η προσέγγιση των πολιτών μεταξύ τους μέσω έργων αδελφοποίησης πόλεων και δικτύων πόλεων και η στήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο στους τομείς που καλύπτονται από το Πρόγραμμα θα συμβάλουν στο να αυξηθεί η συμμετοχή των πολιτών στην κοινωνία και, τελικά, η ενεργή συμμετοχή τους στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης. Ταυτόχρονα, η στήριξη δραστηριοτήτων που προάγουν την αμοιβαία κατανόηση, τον διαπολιτισμικό διάλογο, την πολιτιστική και γλωσσική διαφορετικότητα, την κοινωνική ένταξη και τον σεβασμό προς τους άλλους, καλλιεργεί την αίσθηση του ανήκειν στην Ένωση και μιας κοινής ιθαγένειας στο πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας με βάση μια κοινή αντίληψη για τις κοινές μας ευρωπαϊκές αξίες, τον πολιτισμό, την ιστορία και την κληρονομιά. Η προώθηση της αίσθησης του ανήκειν στην Ένωση και των αξιών της Ένωσης είναι ιδιαίτερα σημαντική μεταξύ των πολιτών των εξόχως απόκεντρων περιοχών της λόγω του απόκεντρου χαρακτήρα και της απόστασής τους από την ηπειρωτική Ευρώπη.
- (9) Οι δραστηριότητες μνήμης και ο κριτικός αναστοχασμός σχετικά με την ιστορική μνήμη της Ευρώπης είναι απαραίτητα για να αποκτήσουν οι πολίτες, ιδίως οι νέοι, επίγνωση της κοινής τους ιστορίας και των κοινών τους αξιών ως θεμελίου για ένα κοινό μέλλον. Οι δραστηριότητες μνήμης θα πρέπει να αποτυπώνουν τα αίτια των ολοκληρωτικών καθεστώτων στη σύγχρονη ιστορία της Ευρώπης, ιδίως του ναζισμού, που κατέληξε στο Ολοκαύτωμα, του φασισμού, του σταλινισμού και των ολοκληρωτικών κομμουνιστικών καθεστώτων, και να τιμούν τη μνήμη των θυμάτων τους. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν δραστηριότητες που συνδέονται με άλλα καθοριστικά γεγονότα και σημεία αναφοράς της πρόσφατης ευρωπαϊκής ιστορίας. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η σημασία των ιστορικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και διαπολιτισμικών παραγόντων, για να δημιουργηθεί μια ευρωπαϊκή ταυτότητα που θα βασίζεται σε κοινές αξίες και στην αίσθηση του ανήκειν στο ίδιο σύνολο.
- (10) Οι πολίτες θα πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερη εξοικείωση με τα δικαιώματά τους, τα οποία απορρέουν από την ιθαγένεια της Ένωσης και να αισθάνονται άνετα να ζουν, να ταξιδεύουν, να σπουδάζουν, να εργάζονται και να συμμετέχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες σε άλλα κράτη μέλη. Θα πρέπει να νιώθουν ότι μπορούν να απολαμβάνουν και να ασκούν όλα τα δικαιώματά τους που απορρέουν από την ιθαγένεια και να εμπιστεύονται, την πλήρη επιβολή και προστασία των δικαιωμάτων τους και την ίση πρόσβαση σε αυτά χωρίς διακρίσεις, οπουδήποτε και εάν βρίσκονται στην Ένωση. Η κοινωνία των πολιτών πρέπει να λαμβάνει στήριξη για την προώθηση και τη διαφύλαξη των αξιών της Ένωσης, καθώς και για την ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτές, όπως και για να συμβάλει στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο.
- (11) Η ισότητα των φύλων αποτελεί θεμελιώδη αξία και στόχο της Ένωσης. Παρατηρείται, ωστόσο, στασιμότητα ως προς τη συνολική πρόοδο στο θέμα της ισότητας των φύλων. Οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών και των κοριτσιών και η άνιση μεταχείρισή τους, καθώς επίσης και οι διάφορες μορφές βίας κατά αυτών, παραβιάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους και εμποδίζουν την πλήρη πολιτική, κοινωνική και οικονομική συμμετοχή τους στην κοινωνία. Επιπλέον, η ύπαρξη πολιτικών, δομικών και πολιτισμικών εμποδίων δεν επιτρέπει την επίτευξη της πραγματικής ισότητας των φύλων. Η προώθηση της ισότητας των φύλων και της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλες τις δραστηριότητες της Ένωσης αποτελεί, ως εκ τούτου, βασικό καθήκον της Ένωσης και κινητήρια δύναμη για την οικονομική μεγέθυνση και την κοινωνική ανάπτυξη και θα πρέπει να υποστηρίζεται από το Πρόγραμμα. Η ενεργή καταπολέμηση των στερεοτύπων και η αντιμετώπιση των σιωπηρών και διατομεακών διακρίσεων έχουν ιδιαίτερη σημασία. Η ισότιμη πρόσβαση στην εργασία, η ισότιμη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και η εξάλειψη των φραγμών στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας σε όλους τους τομείς, για παράδειγμα τον δικαστικό και τομείς συναφείς με την επιστήμη, την τεχνολογία, τη μηχανική και τα μαθηματικά, αποτελούν πυλώνες της ισότητας των φύλων. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί επίσης στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και στη δίκαιη κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών της μη αμειβόμενης οικιακής εργασίας και φροντίδας για τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και άλλα εξαρτώμενα άτομα, καθώς αυτά είναι θέματα που συνδέονται άρρηκτα με την επίτευξη ισότιμης οικονομικής ανεξαρτησίας και συμμετοχής και με την επίτευξη της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών.

- (12) Η έμφυλη βία και η βία κατά ομάδων κινδύνου (παιδιά, νέοι και άλλες ομάδες κινδύνου όπως οι ΛΟΑΤΚΙ και τα άτομα με αναπηρία) συνιστούν σοβαρή παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και εξακολουθούν να παρατηρούνται σε όλη την Ένωση, σε όλα τα κοινωνικά και οικονομικά περιβάλλοντα, με σοβαρές επιπτώσεις για τη σωματική, διανοητική και ψυχολογική υγεία των θυμάτων καθώς και στην κοινωνία στο σύνολό της. Η έμφυλη βία και παρενόχληση, τόσο στην ιδιωτική όσο και τη δημόσια σφαίρα, πλήττουν περισσότερο τις γυναίκες. Η καταπολέμηση της εν λόγω βίας και παρενόχλησης αποτελεί, κατά συνέπεια, κεντρική δράση για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) ορίζει τη βία κατά των γυναικών ως κάθε πράξη βίας με βάση το φύλο η οποία επιφέρει ή είναι πιθανό να επιφέρει σωματική, γενετήσια, ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή πόνο στις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των απειλών για τέτοιες πράξεις, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε συμβαίνει στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή. Η καταπολέμηση της έμφυλης βίας απαιτεί πολυδιάστατη προσέγγιση και περιλαμβάνει τις νομικές, οικονομικές, εκπαιδευτικές και τις σχετικές με την υγεία πτυχές. Θα πρέπει επίσης να υπάρξει ενεργή αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων από νεαρή ηλικία, καθώς και όλων των μορφών ρητορικής μίσους και διαδικτυακής βίας. Στο πλαίσιο αυτό εξακολουθεί να έχει ουσιώδη σημασία η υποστήριξη οργανώσεων για τα δικαιώματα των γυναικών και άλλων φορέων που εργάζονται στον τομέα αυτό. Τα παιδιά, οι νέοι και άλλες ομάδες σε κίνδυνο, όπως οι ΛΟΑΤΚΙ και τα άτομα με αναπηρία, διατρέχουν επίσης αυξημένο κίνδυνο να αποτελέσουν αντικείμενο βίας, ιδίως στο πλαίσιο της οικογένειας και των προσωπικών σχέσεων.

Θα πρέπει να αναληφθεί δράση για την προώθηση των δικαιωμάτων ανθρώπων που είναι σε κίνδυνο - ιδίως των δικαιωμάτων των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν μείνει ορφανά είτε ως αποτέλεσμα ενδοοικογενειακών εγκλημάτων ή με άλλο τρόπο, και άλλων ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων παιδιών - και για τη συμβολή στην προστασία τους και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους στην ανάπτυξη και την αξιοπρέπεια. Η καταπολέμηση κάθε μορφής βίας, ιδίως της έμφυλης βίας, η προώθηση της πρόληψής της και η προστασία και στήριξη των θυμάτων της αποτελούν προτεραιότητες της Ένωσης που συμβάλλουν στην άσκηση των ατομικών θεμελιωδών δικαιωμάτων και στην ισότητα των φύλων. Οι προτεραιότητες αυτές θα πρέπει να στηρίζονται από το Πρόγραμμα. Υπογραμμίζεται η σημασία της χορήγησης χρηματοδότησης βάσει του Προγράμματος σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που προωθούν την ισότητα των φύλων, καταπολεμούν την έμφυλη βία και προωθούν τα δικαιώματα των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και δικαιωμάτων, καθώς και τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ σε όλα τα κράτη μέλη. Όλες αυτές οι δραστηριότητες αποσκοπούν στην προώθηση βασικών αξιών της Ένωσης και, ως εκ τούτου, πρέπει να υποστηριχθούν σε ολόκληρη την Ένωση, χωρίς εξαιρέσεις.

- (13) Η ισχυρή πολιτική βούληση και η συντονισμένη δράση με βάση τις μεθόδους και τα αποτελέσματα των προηγούμενων προγραμμάτων «Δάφνη», «Δικαιώματα, ισότητα και ιθαγένεια» και «Δικαιοσύνη» είναι απαραίτητες για την αποτροπή και την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας και για την προστασία των θυμάτων. Ειδικότερα, η χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος «Δάφνη», με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας εις βάρος παιδιών, νέων ανθρώπων και γυναικών, έχει σημειώσει, από τη θέση της σε λειτουργία το 1997, μεγάλη επιτυχία, τόσο από άποψη δημοτικότητας για τα εμπλεκόμενα μέρη (δημόσιες αρχές, πανεπιστημιακά ιδρύματα και μη κυβερνητικές οργανώσεις) όσο και από άποψη αποτελεσματικότητας των χρηματοδοτούμενων έργων. Το πρόγραμμα «Δάφνη» έχει χρηματοδοτήσει έργα ευαισθητοποίησης, παροχής υπηρεσιών υποστήριξης προς τα θύματα και στήριξης των δραστηριοτήτων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται επιτόπου. Έχει εστιαστεί σε κάθε μορφή βίας, περιλαμβανομένων της ενδοοικογενειακής βίας, της σεξουαλικής βίας και της εμπορίας ανθρώπων, της παρενοχλητικής παρακολούθησης και επιβλαβών παραδοσιακών πρακτικών όπως ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων των γυναικών, καθώς και νέων, αναδυόμενων μορφών βίας, όπως ο κυβερνοεξφοβισμός και η παρενόχληση μέσω του διαδικτύου. Λαμβανομένου υπόψη του αριθμού θυμάτων έμφυλης βίας, ο οποίος παραμένει ανησυχητικός, είναι σημαντικό να συνεχιστούν όλες αυτές οι δράσεις, με την πρόβλεψη ανεξάρτητου κονδυλίου του προϋπολογισμού για τις δραστηριότητες υλοποίησης του ειδικού στόχου της πρόληψης και της καταπολέμησης όλων των μορφών έμφυλης βίας στο πλαίσιο του Προγράμματος «Δάφνη» και να ληφθούν υπόψη, κατά την υλοποίηση του Προγράμματος, τα σχετικά αποτελέσματα και τα διδάγματα που αντλήθηκαν από αυτά.

- (14) Η απαγόρευση των διακρίσεων αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ένωσης. Το άρθρο 19 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπει την ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Η απαγόρευση των διακρίσεων κατοχυρώνεται επίσης στο άρθρο 21 του Χάρτη. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των διαφόρων μορφών διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων, έμμεσων και διαρθρωτικών διακρίσεων, και θα πρέπει να αναληφθεί παράλληλα κατάλληλη δράση για την αποτροπή και την καταπολέμηση των διακρίσεων για έναν ή περισσότερους λόγους. Το Πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει δράσεις για την πρόληψη και την καταπολέμηση των διακρίσεων κάθε μορφής, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της αφρικοφοβίας, του αντισημιτισμού, του αντιμουσουλμανικού μίσους και όλων των μορφών μη ανεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων της ομοφοβίας, της αμφιφοβίας, της τρανσφοβίας, της ιντερφοβίας και μη ανεκτικότητας με βάση την ταυτότητα φύλου, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, καθώς επίσης και μη

ανεκτικότητας των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, ενώ θα συνεκτιμά τις πολλαπλές διακρίσεις. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας, μίσους, διαχωρισμού και σιγματισμού, καθώς και στην καταπολέμηση του εκφοβισμού, της παρενόχλησης και της μη ανεκτικής μεταχείρισης. Το Πρόγραμμα θα πρέπει να υλοποιηθεί με αμοιβαία ενισχυτικό τρόπο μαζί με άλλες δραστηριότητες της Ένωσης που έχουν τους ίδιους στόχους, ιδίως εκείνες που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, της 5ης Απριλίου 2011, με τίτλο «Πλαίσιο της ΕΕ για εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά μέχρι το 2020» και στη σύσταση του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2013, για αποτελεσματικά μέτρα ένταξης των Ρομά στα κράτη μέλη ⁽⁹⁾.

- (15) Τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά εμπόδια καθώς και η έλλειψη πρόσβασης, εμποδίζουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία, σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα. Τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν εμπόδια, μεταξύ άλλων, σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, τα οφέλη μιας χωρίς αποκλεισμούς ποιοτικής εκπαίδευσης, την αποφυγή της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την πρόσβαση σε πολιτιστικές πρωτοβουλίες και στα ΜΜΕ και την άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων. Ως συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί να προωθούν, να προστατεύουν και να διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρίες απολαμβάνουν πλήρως και σε ισότιμη βάση όλα τα ανθρωπίνια δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Η εν λόγω σύμβαση έχει καταστεί αναπόσπαστο κομμάτι της έννομης τάξης της Ένωσης.
- (16) Το δικαίωμα ενός ατόμου στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη. Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 16 ΣΛΕΕ και στο άρθρο 8 του Χάρτη. Η συμμόρφωση με τους κανόνες για την προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από ανεξάρτητες εποπτικές αρχές. Το νομικό πλαίσιο της Ένωσης, ιδίως ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁰⁾ και η οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹¹⁾, περιέχει διατάξεις με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής επιβολής του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι εν λόγω νομοθετικές πράξεις αναθέτουν στις εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων το καθήκον της ευαισθητοποίησης του κοινού και της προώθησης της κατανόησης των κινδύνων, των κανόνων, των εγγυήσεων και των δικαιωμάτων που σχετίζονται με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η Ένωση θα πρέπει να είναι σε θέση να πραγματοποιεί δράσεις ευαισθητοποίησης, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που προασπίζονται την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τα πρότυπα της Ένωσης, και να διενεργεί μελέτες και άλλες σχετικές δραστηριότητες, δεδομένης της σημασίας του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε μία εποχή ταχείας τεχνολογικής εξέλιξης.
- (17) Το άρθρο 24 ΣΛΕΕ υποχρεώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εκδίδουν τις διατάξεις σχετικά με τις διαδικασίες και προϋποθέσεις που απαιτούνται για την υποβολή πρωτοβουλίας πολιτών κατά την έννοια του άρθρου 11 ΣΕΕ. Η υποχρέωση αυτή υλοποιήθηκε με την έκδοση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹²⁾. Το Πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει τη χρηματοδότηση της τεχνικής και οργανωτικής υποστήριξης για την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού, στηρίζοντας με τον τρόπο αυτό την άσκηση από τους πολίτες του δικαιώματος να οργανώνουν και να υποστηρίζουν πρωτοβουλίες Ευρωπαίων πολιτών.
- (18) Σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 10 ΣΛΕΕ, το Πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε όλες τις δραστηριότητές του. Η ενδιάμεση και η τελική αξιολόγηση του Προγράμματος θα πρέπει να αξιολογούν τον αντίκτυπο με βάση το φύλο προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσο συμβάλλει στην ισότητα των φύλων και να διαπιστωθεί κατά πόσον έχει ακούσιες αρνητικές επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβανομένων υπόψη της διαφορετικής φύσης και του διαφορετικού μεγέθους των δραστηριοτήτων των διαφόρων σκελών του Προγράμματος, είναι σημαντικό τα ατομικά δεδομένα που συλλέγουν οι φορείς υλοποίησης έργων να καταγράφονται ει δυνατόν κατά φύλο. Εξίσου σημαντικό είναι να παρέχονται στους αιτούντες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συνεκτίμησης της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης εργαλείων για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, όπως συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό και εκτιμήσεις των επιπτώσεων με βάση το φύλο, κατά περίπτωση. Η ισόρροπη εκπροσώπηση ανδρών και γυναικών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της διαβούλευσης με εμπειρογνώμονες και συμφεροντούχους.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 378 της 24.12.2013, σ. 1.

⁽¹⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

⁽¹¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (ΕΕ L 130 της 17.5.2019, σ. 55).

- (19) Το άρθρο 3 ΣΕΕ απαιτεί από την Ένωση να προωθεί, μεταξύ άλλων, την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Χάρτη και με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού.
- (20) Σύμφωνα με τις νομοθετικές πράξεις της Ένωσης σχετικά με την ίση μεταχείριση, τα κράτη μέλη έχουν συστήσει ανεξάρτητους φορείς για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, («φορείς ισότητας»), με σκοπό την καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση τη φυλή και την εθνοτική καταγωγή καθώς και με βάση το φύλο. Ωστόσο, πολλά κράτη μέλη έχουν προχωρήσει πέρα από τις απαιτήσεις των εν λόγω ενωσιακών πράξεων και έχουν διασφαλίσει ότι οι φορείς ισότητας είναι επίσης αρμόδιοι για διακρίσεις με βάση άλλους λόγους όπως η γλώσσα, η ηλικία, τα χαρακτηριστικά φύλου, η ταυτότητα φύλου και η ποικιλομορφία ως προς το φύλο, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η θρησκεία και οι πεποιθήσεις, και η αναπηρία. Οι φορείς ισότητας διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση της ισότητας και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της νομοθεσίας για την ίση μεταχείριση, ιδίως παρέχοντας ανεξάρτητη στήριξη στα θύματα διακρίσεων, διεξάγοντας ανεξάρτητες έρευνες για τις διακρίσεις, δημοσιεύοντας ανεξάρτητες εκθέσεις και διατυπώνοντας συστάσεις για κάθε ζήτημα που σχετίζεται με τις διακρίσεις στο οικείο κράτος μέλος. Είναι σημαντικό να συντονιστεί το έργο των φορέων ισότητας σε αυτό τον τομέα σε ενωσιακό επίπεδο.

Το 2007, δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων Ισότητας (Equinet) αποτελούμενο από τους εθνικούς φορείς ισότητας, όπως προβλέπεται στις οδηγίες 2000/43/ΕΚ ⁽¹³⁾ και 2004/113/ΕΚ ⁽¹⁴⁾ του Συμβουλίου, και στις οδηγίες 2006/54/ΕΚ ⁽¹⁵⁾ και 2010/41/ΕΕ ⁽¹⁶⁾ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Στις 22 Ιουνίου 2018, η Επιτροπή εξέδωσε τη σύσταση (ΕΕ) 2018/951 ⁽¹⁷⁾ σχετικά με τα πρότυπα για τους φορείς ισότητας, η οποία καλύπτει την εντολή, την ανεξαρτησία, την αποτελεσματικότητα, τον συντονισμό και τη συνεργασία. Το Equinet βρίσκεται σε εξαιρετική θέση, καθώς είναι ο μοναδικός φορέας που διασφαλίζει τον συντονισμό των δραστηριοτήτων μεταξύ των φορέων ισότητας. Ο εν λόγω συντονισμός που ασκεί το Equinet έχει ουσιαστική σημασία για την ορθή εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων στα κράτη μέλη και θα πρέπει να στηρίζεται από το Πρόγραμμα.

- (21) Με σκοπό την ενίσχυση της φιλικής προς τον χρήστη προσβασιμότητας, την παροχή αμερόληπτης καθοδήγησης και πρακτικών πληροφοριών και συνδρομής στους αιτούντες, συμφεροντούχους και δικαιούχους, σε σχέση με όλες τις πτυχές του Προγράμματος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δύνανται να συστήσουν σημεία επαφής για το Πρόγραμμα. Τα σημεία επαφής για το Πρόγραμμα θα πρέπει να εκτελούν τα καθήκοντά τους ανεξάρτητα και χωρίς παρεμβολή των δημόσιων αρχών στη λήψη των αποφάσεών τους. Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τον πλέον κατάλληλο τρόπο διαχείρισης των εν λόγω σημείων επαφής για το Πρόγραμμα, μεταξύ άλλων μέσω δημόσιων αρχών, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών ή κοινοπραξιών αυτών. Τα σημεία επαφής για το Πρόγραμμα δεν φέρουν καμία ευθύνη όσον αφορά τη διαχείριση του Προγράμματος.
- (22) Οι ανεξάρτητοι φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην προώθηση και τη διαφύλαξη των κοινών αξιών της Ένωσης καθώς και στην ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτές, όπως και στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη. Όπως αναφέρεται στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης Απριλίου 2018 ⁽¹⁸⁾, η αύξηση της χρηματοδότησης και η επαρκής χρηματοδοτική στήριξη έχουν ζωτική σημασία για την ανάπτυξη ευνοϊκού και βιώσιμου περιβάλλοντος ώστε οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να ενισχύσουν τον ρόλο τους και να μπορούν να ασκούν τα καθήκοντά τους ανεξάρτητα και αποτελεσματικά. Η ενωσιακή χρηματοδότηση θα πρέπει να συμπληρώνει τις προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο, συμβάλλοντας στη στήριξη, την ενδυνάμωση και την οικοδόμηση των ικανοτήτων των ανεξάρτητων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στην προαγωγή των δικαιωμάτων και των αξιών, και των οποίων οι δραστηριότητες συμβάλλουν στη στρατηγική εφαρμογή των δικαιωμάτων που απορρέουν από το ενωσιακό

⁽¹³⁾ Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180 της 19.7.2000, σ. 22).

⁽¹⁴⁾ Οδηγία 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών (ΕΕ L 373 της 21.12.2004, σ. 37).

⁽¹⁵⁾ Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (αναδιатύπωση) (ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 23).

⁽¹⁶⁾ Οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα και για την κατάργηση της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 180 της 15.7.2010, σ. 1).

⁽¹⁷⁾ Σύσταση (ΕΕ) 2018/951 της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 2018, σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας (ΕΕ L 167 της 4.7.2018, σ. 28).

⁽¹⁸⁾ ΕΕ C 390 της 18.11.2019, σ. 117.

δίκαιο, περιλαμβανομένου του Χάρτη, μεταξύ άλλων μέσω δραστηριοτήτων υπεράσπισης όπως στρατηγικής σημασίας δικαστικές αγωγές, εκστρατείες, επικοινωνίας και άλλες δραστηριότητες επαγρύπνησης, καθώς και στην προώθηση, την προστασία και την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τις αξίες της Ένωσης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο. Το Πρόγραμμα θα πρέπει να εφαρμόζεται με φιλικό προς τον χρήστη τρόπο, για παράδειγμα μέσω φιλικής προς τον χρήστη αίτησης και διαδικασίας υποβολής εκθέσεων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην προσβασιμότητα του Προγράμματος από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε διεθνικό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων τοπικών οργανώσεων βάσης της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και στην ικανότητα των δικαιούχων. Στο πλαίσιο αυτό μελετάται η πρόβλεψη χρηματοδοτικής στήριξης προς τρίτους, κατά περίπτωση.

- (23) Η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίσει τη συνολική συνοχή, τη συμπληρωματικότητα και τις συνέργειες με το έργο οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών της Ένωσης, ιδίως του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων και του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και θα πρέπει να λάβει υπόψη το έργο άλλων εθνικών και διεθνών παραγόντων στους τομείς που καλύπτει το Πρόγραμμα.
- (24) Το Πρόγραμμα θα πρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να είναι ανοικτό στη συμμετοχή των μελών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Οι υπό προσχώρηση χώρες, οι υποψήφιες χώρες και οι δυνάμει υποψήφιες χώρες που επωφελούνται από προενταξιακή στρατηγική, οι χώρες που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας και άλλες τρίτες χώρες θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στο Πρόγραμμα.
- (25) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διάθεση κονδυλίων από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι όλες οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος έχουν ενωσιακή προστιθέμενη αξία, συμπληρώνουν τις δράσεις των κρατών μελών και συνάδουν με άλλες ενωσιακές δράσεις. Η συνοχή, η συμπληρωματικότητα και οι συνέργειες θα πρέπει να επιδιώκονται με χρηματοδοτικά προγράμματα για τη στήριξη τομέων πολιτικής με στενούς δεσμούς μεταξύ τους, ιδίως με το Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», καθώς και με τα Προγράμματα «Δημιουργική Ευρώπη», που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) XXXX/XXXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁹⁾ και Erasmus+, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) XXXX/XXXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁰⁾, για την πραγμάτωση των δυνατοτήτων των διασταυρώσεων στους τομείς του πολιτισμού, των μέσων ενημέρωσης, των τεχνών, της εκπαίδευσης και της δημιουργικότητας. Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν συνέργειες με άλλα ενωσιακά προγράμματα χρηματοδότησης, ιδίως στους τομείς της απασχόλησης και της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, προπαντός με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, καθώς και στους τομείς της εσωτερικής αγοράς, των επιχειρήσεων, των νέων, της υγείας, της ιθαγένειας, της δικαιοσύνης, της μετανάστευσης, της ασφάλειας, της έρευνας, της καινοτομίας, της τεχνολογίας, της βιομηχανίας, της συνοχής, του τουρισμού, των εξωτερικών σχέσεων, του εμπορίου και της βιώσιμης ανάπτυξης.
- (26) Ο παρών κανονισμός καθορίζει δημοσιονομικό κονδύλιο για τη συνολική διάρκεια του Προγράμματος, το οποίο αποτελεί το ποσό προνομιακής αναφοράς, κατά την έννοια του σημείου 18 της διοργανικής συμφωνίας, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση καθώς και τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων ⁽²¹⁾, για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού.
- (27) Σύμφωνα με το άρθρο 193 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²²⁾ (ο «δημοσιονομικός κανονισμός»), μπορεί να χορηγηθεί επιχορήγηση για δράση που έχει ήδη αρχίσει, υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών μπορεί να αποδείξει την ανάγκη έναρξης της δράσης πριν από την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης. Ωστόσο, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επιχορήγησης δεν είναι επιλέξιμες, εκτός από δεδόντως αιτιολογημένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε διαταραχή της ενωσιακής στήριξης που θα μπορούσε να είναι επιζήμια για τα συμφέροντα της Ένωσης, θα

⁽¹⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) XXXX/XXXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της XXX, για τη θέσπιση του του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1295/2013 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) XXXX/XXXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της XXX, για τη θέσπιση του προγράμματος «Erasmus+»: το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1288/2013 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽²¹⁾ ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 28.

⁽²²⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

πρέπει να είναι δυνατόν, για περιορισμένο χρονικό διάστημα στην αρχή του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν όσον αφορά δράσεις που υποστηρίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού, οι οποίες έχουν ήδη αρχίσει, να θεωρούνται επιλέξιμες από την 1η Ιανουαρίου 2021, ακόμη και αν αυτές πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης επιχορήγησης.

- (28) Ο δημοσιονομικός κανονισμός εφαρμόζεται στο Πρόγραμμα. Ο δημοσιονομικός κανονισμός θεσπίζει κανόνες για την εκτέλεση του ενωσιακού προϋπολογισμού, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται κανόνες για τις επιδοτήσεις, τα έπαθλα, τις συμβάσεις, την έμμεση διαχείριση, τα χρηματοδοτικά μέσα, τις εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό, τη χρηματοδοτική βοήθεια και την αμοιβή των εξωτερικών εμπειρογνομένων.
- (29) Τα είδη χρηματοδότησης και οι μέθοδοι εκτέλεσης στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τη ικανότητά τους να συμβάλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων των δράσεων και να αποφέρουν αποτελέσματα, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, του κόστους των ελέγχων, του διοικητικού φόρτου, της ικανότητας των σχετικών συμφεροντούχων και των προβλεπόμενων δικαιούχων, και του αναμενόμενου κινδύνου μη συμμόρφωσης. Συναφώς, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο χρήσης εφάπαξ ποσών, κατ' αποκοπή συντελεστών και μοναδιαίων δαπανών, καθώς και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 125 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού.
- (30) Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²³⁾ και τους κανονισμούς (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 ⁽²⁴⁾, (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 ⁽²⁵⁾ και (ΕΕ) 2017/1939 ⁽²⁶⁾ του Συμβουλίου, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται με αναλογικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, του εντοπισμού, της διόρθωσης και της διερεύνησης παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) έχει την εξουσία να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιες έρευνες και εξακριβώσεις, με στόχο να διαπιστωθεί εάν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να ερευνά και να διώκει ποινικά αδικήματα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, κατά τα οριζόμενα στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁷⁾.

Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης οφείλει να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση στην Επιτροπή, την OLAF, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ), και να μεριμνά ώστε τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση των κονδυλίων της Ένωσης να εκχωρούν ισοδύναμα δικαιώματα.

- (31) Τρίτες χώρες που είναι μέλη του ΕΟΧ μπορούν να συμμετέχουν σε ενωσιακά προγράμματα στο πλαίσιο της συνεργασίας που εγκαθιδρύεται από τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ⁽²⁸⁾, η οποία προβλέπει την υλοποίηση των προγραμμάτων με απόφαση που λαμβάνεται βάσει της εν λόγω συμφωνίας. Τρίτες χώρες μπορούν επίσης να συμμετέχουν βάσει άλλων νομικών πράξεων. Θα πρέπει να περιληφθεί στον παρόντα κανονισμό ειδική διάταξη ώστε να χορηγηθούν στον αρμόδιο διατάκτη, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τα απαραίτητα δικαιώματα και η πρόσβαση για να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

⁽²³⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

⁽²⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.95, σ. 1).

⁽²⁵⁾ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτόπιως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

⁽²⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

⁽²⁷⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

⁽²⁸⁾ ΕΕ L 1 της 3.1.1994, σ. 3.

- (32) Οι οριζόντιοι δημοσιονομικοί κανόνες που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ έχουν εφαρμογή στον παρόντα κανονισμό. Οι εν λόγω κανόνες θεσπίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό και καθορίζουν ιδίως τη διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού μέσω επιδοτήσεων, δημόσιων συμβάσεων, επάθλων και έμμεσης εκτέλεσης, και προβλέπουν επαληθεύσεις ως προς την ευθύνη των δημοσιονομικών παραγόντων. Οι κανόνες που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ περιλαμβάνουν επίσης ένα γενικό καθεστώς αμεσότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- (33) Δυνάμει της απόφασης 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου ⁽²⁹⁾, τα πρόσωπα και οι σχετικοί δημόσιοι και/ή ιδιωτικοί φορείς και θεσμικά όργανα σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση, με την επιφύλαξη των κανόνων και των στόχων του Προγράμματος και των ενδεχόμενων ρυθμίσεων που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένη η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος.
- (34) Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της αντιμετώπισης της αλλαγής του κλίματος, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της συμφωνίας των Παρισιών που θεσπίστηκε βάσει της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, το Πρόγραμμα προορίζεται να συμβάλει στην ενσωμάτωση της δράσης για το κλίμα και στην επίτευξη ενός γενικού στόχου που συνίσταται στο να διατεθεί το 30 % των δαπανών του ενωσιακού προϋπολογισμού προς στόχους που αφορούν το κλίμα, καθώς και της φιλοδοξίας το 7,5 % του ενωσιακού προϋπολογισμού το 2024 και το 10 % το 2026 και το 2027 να καλύπτει δαπάνες βιοποικιλότητας, εξετάζοντας παράλληλα τις υπάρχουσες επικαλύψεις ανάμεσα στους στόχους για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα. Το Πρόγραμμα πρέπει να στηρίζει δραστηριότητες που σέβονται τα κλιματικά και περιβαλλοντικά πρότυπα και προτεραιότητες της Ένωσης και την αρχή του «μη βλάπτει» της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Αντίστοιχες δράσεις πρέπει να προσδιοριστούν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της υλοποίησης του Προγράμματος, και να αξιολογηθούν εκ νέου στο πλαίσιο των σχετικών διαδικασιών αξιολόγησης και επανεξέτασης.
- (35) Σύμφωνα με τις παραγράφους 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου ⁽³⁰⁾ το Πρόγραμμα θα πρέπει να αξιολογείται βάσει των πληροφοριών που συλλέγονται σύμφωνα με ειδικές απαιτήσεις παρακολούθησης, με παράλληλη αποφυγή της διοικητικής επιβάρυνσης, ιδίως για τα κράτη μέλη, και των υπέρμετρων ρυθμίσεων. Κατά περίπτωση, οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του Προγράμματος στην πράξη.
- (36) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του Προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων του, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ όσον αφορά τους δείκτες που αναφέρονται στα άρθρα 14 και 16 και στο παράρτημα II. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διενεργεί η Επιτροπή κατάλληλες διαβουλεύσεις κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι δε διαβουλεύσεις να διενεργούνται σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονες τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (37) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εκτέλεση του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³¹⁾.
- (38) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η προστασία και η προαγωγή των δικαιωμάτων και των αξιών όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες, τον Χάρτη και στις εφαρμοστέες διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη αλλά μπορούν, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της δράσεως, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να λαμβάνει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων αυτών.

⁽²⁹⁾ Απόφαση 2013/755 του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2013, για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση («απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ») (ΕΕ L 344 της 19.12.2013, σ. 1)

⁽³⁰⁾ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

⁽³¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

- (39) Οι κανονισμοί (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 και (ΕΕ) αριθ. 390/2014 θα πρέπει, συνεπώς, να καταργηθούν.
- (40) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια στην παροχή στήριξης στον σχετικό τομέα πολιτικής και να καταστεί δυνατή η έναρξη της υλοποίησης από την αρχή του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να τεθεί σε ισχύ επειγόντως και να εφαρμοστεί αναδρομικά από 1ης Ιανουαρίου 2021,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει το Πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιοσύνη και αξίες» («το Πρόγραμμα») για τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093.

Καθορίζει τους στόχους του Προγράμματος, τον προϋπολογισμό του για την περίοδο 2021-2027, τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και τους κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2

Στόχοι του Προγράμματος

1. Γενικός στόχος του Προγράμματος είναι η προστασία και η προαγωγή των δικαιωμάτων και των αξιών όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες της ΕΕ, τον Χάρτη και στις εφαρμοστέες διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως μέσω της προστασίας των οργάνωσεων της κοινωνίας των πολιτών και άλλων συμφεροντούχων που δραστηριοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο, και μέσω της ενθάρρυνσης της συμμετοχής στα κοινά και στις δημοκρατικές διαδικασίες, με στόχο τη διατήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη ανοικτών, βασιζόμενων σε δικαιώματα, δημοκρατικών, ισότιμων και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών που βασίζονται στο κράτος δικαίου.
2. Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που ορίζεται στην παράγραφο 1, το Πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους που αντιστοιχούν σε σκέλη:
 - α) προστασία και προώθηση των ενωσιακών αξιών (σκέλος για τις ενωσιακές αξίες),
 - β) προώθηση των δικαιωμάτων, της μη εισαγωγής διακρίσεων και της ισότητας, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων, και προαγωγή της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και της ενσωμάτωσης της μη διακριτικής μεταχείρισης (σκέλος για την ισότητα, τα δικαιώματα και την ισότητα των φύλων),
 - γ) προώθηση της δραστηριοποίησης των πολιτών και της συμμετοχής τους στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης και των ανταλλαγών μεταξύ πολιτών διαφορετικών κρατών μελών και ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με την κοινή τους ευρωπαϊκή ιστορία (σκέλος για τη δραστηριοποίηση και τη συμμετοχή των πολιτών),
 - δ) καταπολέμηση της βίας, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας (σκέλος «Δάφνη»).

Άρθρο 3

Σκέλος για τις ενωσιακές αξίες

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και του ειδικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α), το Πρόγραμμα επικεντρώνεται στην προστασία, την προώθηση και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα, παρέχοντας χρηματοδοτική στήριξη σε οργάνωσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο για την προώθηση και την καλλιέργεια των εν λόγω δικαιωμάτων, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την προστασία και την προώθηση των αξιών της Ένωσης και τον σεβασμό του κράτους δικαίου και συμβάλλοντας στην οικοδόμηση μιας πιο δημοκρατικής Ένωσης, δημοκρατικού διαλόγου, διαφάνειας και χρηστής διακυβέρνησης.

Άρθρο 4

Σκέλος για την ισότητα, τα δικαιώματα και την ισότητα των φύλων»

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και του ειδικού στόχου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β), το Πρόγραμμα εστιάζεται στα εξής:

- 1) στην προώθηση της ισότητας και στην πρόληψη και την καταπολέμηση των ανισοτήτων και των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού και στον σεβασμό της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων βάσει των λόγων που προβλέπονται στο άρθρο 21 του Χάρτη·
- 2) στην υποστήριξη, προαγωγή και εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών με στόχους:
 - α) την προώθηση της πλήρους άσκησης των δικαιωμάτων των γυναικών· της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής· της ενδυνάμωσης των γυναικών· και της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου·
 - β) την προώθηση της μη διακριτικής μεταχείρισης και της ενσωμάτωσής της·
 - γ) την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και κάθε μορφής μισαλλοδοξίας, συμπεριλαμβανομένων της ομοφοβίας, της αμφιφοβίας, της τρανσφοβίας και της ιντερφοβίας και της μη ανεκτικότητας με βάση την ταυτότητα φύλου, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου·
 - δ) την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού·
 - ε) την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία·
- 3) στην προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων της ιθαγένειας της Ένωσης και του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 5

Σκέλος για τη δραστηριοποίηση και τη συμμετοχή των πολιτών

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και του ειδικού στόχου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ), το Πρόγραμμα εστιάζεται στα εξής:

- 1) στην υποστήριξη έργων που αποσκοπούν στην υπόμνηση καθοριστικών για τη σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία στιγμών, όπως η άνοδος στην εξουσία απολυταρχικών και ολοκληρωτικών καθεστώτων, συμπεριλαμβανομένων των αιτίων και των συνεπειών τους, και έργων που αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση των ευρωπαίων πολιτών σχετικά με την κοινή ιστορία, τον πολιτισμό, την πολιτιστική κληρονομιά και τις αξίες τους, ώστε να ενισχυθεί η κατανόηση των πολιτών όσον αφορά την Ένωση, την προέλευσή της, τον σκοπό της, την ποικιλομορφία και τα επιτεύγματά της, καθώς και τη σημασία της αμοιβαίας κατανόησης και ανεκτικότητας·
- 2) στην προώθηση της συμμετοχής των πολιτών και αντιπροσωπευτικών ενώσεων και της συμβολής τους στα κοινά και στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης μέσω της δυνατότητας γνωστοποίησης και δημόσιας ανταλλαγής των απόψεών τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης·
- 3) στην προώθηση των ανταλλαγών μεταξύ πολιτών διαφορετικών χωρών, ιδίως μέσω της αδελφοποίησης πόλεων και δικτύων πόλεων, ώστε να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία του πλούτου και της πολυμορφίας της κοινής κληρονομιάς της Ένωσης και να συνειδητοποιήσουν ότι αυτός ο πλούτος και η πολυμορφία αποτελούν σταθερό θεμέλιο για ένα κοινό μέλλον.

Άρθρο 6

Σκέλος «Δάφνη»

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και του ειδικού στόχου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο δ), το Πρόγραμμα εστιάζεται στα εξής:

- 1) στην πρόληψη και την καταπολέμηση σε όλα τα επίπεδα κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών και της ενδοοικογενειακής βίας, μεταξύ άλλων με την προώθηση των προτύπων που ορίζει η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης)·
- 2) στην πρόληψη και την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας κατά παιδιών, νέων και άλλων ομάδων κινδύνου, όπως τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ και τα άτομα με αναπηρία·

- 3) στην υποστήριξη και την προστασία όλων των άμεσων και έμμεσων θυμάτων των μορφών βίας που αναφέρονται στα σημεία 1) και 2), όπως των θυμάτων οικιακής βίας που ασκείται στο πλαίσιο της οικογένειας ή στο πλαίσιο προσωπικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που έχουν μείνει ορφανά ως αποτέλεσμα ενδοοικογενειακών εγκλημάτων, και στη στήριξη και τη διασφάλιση του ίδιου επιπέδου προστασίας σε όλη την Ένωση για τα θύματα έμφυλης βίας.

Άρθρο 7

Προϋπολογισμός

1. Το δημοσιονομικό κονδύλιο για την εκτέλεση του Προγράμματος για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027 ανέρχεται σε 641 705 000 EUR σε τρέχουσες τιμές.
2. Ως αποτέλεσμα της ειδικής προσαρμογής προγραμμάτων που προβλέπεται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093, το ποσό που ορίζεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου αυξάνεται με πρόσθετη χρηματοδότηση ύψους 800 000 000 EUR σε τιμές του 2018, όπως ορίζεται στο παράρτημα II του εν λόγω κανονισμού.
3. Από το ποσό που ορίζεται στην παράγραφο 1, διατίθενται τα ακόλουθα ενδεικτικά ποσά στους εξής στόχους:
 - α) 297 366 097 EUR σε τρέχουσες τιμές, ήτοι 46,34 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου, για την επίτευξη των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α)·
 - β) 169 410 120 EUR σε τρέχουσες τιμές, ήτοι 26,4 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου, για την επίτευξη των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχεία β) και δ)·
 - γ) 174 928 783 EUR σε τρέχουσες τιμές, ήτοι 27,26 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου, για την επίτευξη των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ)·
4. Από το ποσό που ορίζεται στην παράγραφο 2, διατίθενται τα ακόλουθα ενδεικτικά ποσά στους εξής στόχους:
 - α) 43,00 %, έως 344 000 000 EUR σε τιμές 2018, για την επίτευξη των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α)·
 - β) 23,07 %, έως 184 560 000 EUR σε τιμές 2018, για την επίτευξη των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχεία β) και δ)·
 - γ) 23,93 %, έως 191 440 000 EUR σε τιμές 2018, για την επίτευξη των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ)·
 - δ) 10,00 %, έως 80 000 000 EUR σε τιμές 2018, για οποιονδήποτε από τους ειδικούς στόχους που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2.
5. Από τα ποσά που ορίζονται στην παράγραφο 3 στοιχεία α) και β) και στην παράγραφο 4 στοιχεία α) και β), τουλάχιστον το 50 % διατίθεται για τη στήριξη δραστηριοτήτων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, εκ των οποίων τουλάχιστον το 40 % διατίθεται σε τοπικές και περιφερειακές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.
6. Από το ποσό που ορίζεται στην παράγραφο 3 στοιχείο β) και στην παράγραφο 4 στοιχείο β), τουλάχιστον το 40 % διατίθεται για τη στήριξη δραστηριοτήτων πρόληψης και καταπολέμησης σε όλα τα επίπεδα, κάθε μορφής έμφυλης βίας και τουλάχιστον το 15 % σε δραστηριότητες που προάγουν την πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων των γυναικών· την ισότητα των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής· τη χειραφέτηση των γυναικών· και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου.
7. Από το ποσό που ορίζεται στην παράγραφο 3 στοιχείο γ) και στην παράγραφο 4 στοιχείο γ), τουλάχιστον το 65 % κατανέμεται σε δραστηριότητες δημοκρατικής συμμετοχής και το 15 % σε δραστηριότητες μνήμης.
8. Η Επιτροπή δεν παρεκκλίνει κατά περισσότερο από δέκα ποσοστιαίες μονάδες από τα κατανομηθέντα ποσοστά των κονδυλίων του προγράμματος, που ορίζονται στις παραγράφους 6 και 7.
9. Τα ποσά που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 μπορούν να διατεθούν για τεχνική και διοικητική βοήθεια για την εκτέλεση του Προγράμματος, όπως προπαρασκευαστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων εταιρικών συστημάτων πληροφορικής, μελετών, συνεδριάσεων εμπειρογνομόνων και επικοινωνιακών δραστηριοτήτων σχετικά με τις προτεραιότητες και τους τομείς που σχετίζονται με τους γενικούς στόχους του Προγράμματος.

10. Σύμφωνα με το άρθρο 193 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη την καθυστέρηση της έναρξης εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και για να διασφαλιστεί η συνέχεια, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, οι δαπάνες που πραγματοποιούνται όσον αφορά δράσεις που υποστηρίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού δύναται να θεωρηθούν επιλέξιμες από την 1η Ιανουαρίου 2021, ακόμη και αν πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης επιχορήγησης.

11. Οι πόροι που διατίθενται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν αιτήματος του οικείου κράτους μέλους, να μεταφερθούν στο Πρόγραμμα υπό τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 21 του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+, του Ταμείου Συνοχής, του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών, καθώς και των χρηματοδοτικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ενσωμάτωσης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη χρηματοδοτική στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την πολιτική των Θεωρήσεων («κανονισμός περί κοινών διατάξεων 2021-2027»). Η Επιτροπή μεριμνά για την εκτέλεση των εν λόγω πόρων άμεσα, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού ή έμμεσα, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ). Όταν είναι δυνατό, οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του οικείου κράτους μέλους.

Άρθρο 8

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το Πρόγραμμα

Το Πρόγραμμα είναι ανοιχτό ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν οι ακόλουθες τρίτες χώρες:

- α) τα μέλη της ΕΖΕΣ τα οποία είναι μέλη του ΕΟΧ, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο·
- β) υπό προσχώρηση χώρες, υποψήφιες χώρες και τους δυνάμει υποψηφίους, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που προβλέπονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης ή σε παρεμφερείς συμφωνίες και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που προβλέπονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
- γ) χώρες της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που προβλέπονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης ή σε παρεμφερείς συμφωνίες και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που προβλέπονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
- δ) άλλες τρίτες χώρες, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην ειδική συμφωνία η οποία καλύπτει τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε κάθε πρόγραμμα της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η συμφωνία αυτή:
 - i) διασφαλίζει δίκαιη ισορροπία μεταξύ των συνεισφορών και των οφελών της τρίτης χώρας που συμμετέχει στα προγράμματα της Ένωσης·
 - ii) καθορίζει τους όρους συμμετοχής στα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών στα επιμέρους προγράμματα και το διοικητικό κόστος τους·
 - iii) δεν παρέχει στην τρίτη χώρα οποιαδήποτε εξουσία λήψης αποφάσεων όσον αφορά το ενωσιακό πρόγραμμα·
 - iv) εγγυάται τα δικαιώματα της Ένωσης να διασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και να προστατεύει τα οικονομικά της συμφέροντα.

Οι συνεισφορές που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο δ) σημείο ii) αποτελούν έσοδα για ειδικό προορισμό, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 5 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 9

Εκτέλεση και μορφές χρηματοδότησης της Ένωσης

1. Το Πρόγραμμα εκτελείται με άμεση διαχείριση σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό ή με έμμεση διαχείριση από τους φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο γ) αυτού.

2. Το Πρόγραμμα μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση σε οποιαδήποτε από τις μορφές που προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό.
3. Οι συνεισφορές σε μηχανισμό αλληλασφάλισης μπορούν να καλύπτουν τον κίνδυνο που συνδέεται με την είσπραξη των χρηματικών ποσών που οφείλονται από δικαιούχους και θεωρούνται επαρκής εγγύηση στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 37 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³²⁾.

Άρθρο 10

Είδη δράσης

Δράσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη ειδικού στόχου που ορίζεται στο άρθρο 2 μπορούν να χρηματοδοτούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Ιδίως, οι δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

Άρθρο 11

Ομάδα διαλόγου με τους πολίτες

Η Επιτροπή συγκροτεί «ομάδα διαλόγου με τους πολίτες» με στόχο την εξασφάλιση τακτικού, ανοικτού και διαφανούς διαλόγου με τους δικαιούχους του Προγράμματος και άλλους σχετικούς συμφεροντούχους, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών και τη συζήτηση των εξελίξεων της πολιτικής στους τομείς και τους στόχους που καλύπτονται από το Πρόγραμμα και τους συναφείς τομείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Άρθρο 12

Επιχορηγήσεις

1. Η παροχή και η διαχείριση επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος γίνονται σύμφωνα με τον τίτλο VIII του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Εξωτερικοί εμπειρογνώμονες μπορούν να είναι μέλη της επιτροπής.

Άρθρο 13

Σωρευτική και εναλλακτική χρηματοδότηση

1. Δράση που έχει λάβει χρηματοδοτική συνεισφορά στο πλαίσιο του Προγράμματος μπορεί επίσης να λάβει χρηματοδοτική συνεισφορά από άλλο ενωσιακό πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων υπό επιμερισμένη διαχείριση, με την προϋπόθεση ότι οι δύο συνεισφορές δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες. Οι κανόνες του σχετικού προγράμματος της Ένωσης εφαρμόζονται στην αντίστοιχη συνεισφορά στη δράση. Η σωρευτική χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών της δράσης. Η στήριξη από τα διάφορα προγράμματα της Ένωσης μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία σύμφωνα με τα έγγραφα που καθορίζουν τους όρους στήριξης.
2. Δράσεις στις οποίες απονέμεται πιστοποίηση «Σφραγίδας Αριστείας» στο πλαίσιο του Προγράμματος μπορούν να λάβουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ή το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, σύμφωνα με το άρθρο 73 παράγραφος 4 του κανονισμού περί κοινών διατάξεων 2021-2027 εφόσον στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος πληρούν τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:
 - α) έχουν αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος

⁽³²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαisiού έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό και των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 12.5.2021, σ. 1).

- β) πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων·
- γ) δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.

Άρθρο 14

Επιλέξιμες οντότητες

1. Επιπλέον των κριτηρίων που ορίζονται στο άρθρο 197 του δημοσιονομικού κανονισμού, εφαρμόζονται και τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.
2. Οι εξής οντότητες είναι επιλέξιμες:
 - α) νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε:
 - i) κράτος μέλος ή υπερπόντια χώρα ή έδαφος συνδεδεμένο με αυτό·
 - ii) τρίτη χώρα συνδεδεμένη με το Πρόγραμμα, εκτός από την περίπτωση του ειδικού στόχου του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχείο α)·
 - β) νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί βάσει του δικαίου της Ένωσης και διεθνείς οργανισμοί.
3. Μπορεί να χορηγηθεί επιδότηση λειτουργίας χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων προς το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εθνικών Φορέων Ισότητας (Equinet), βάσει του άρθρου 7 παράγραφος 3 στοιχείο β) και του άρθρου 7 παράγραφος 4 στοιχείο β), για την κάλυψη δαπανών που συνδέονται με το μόνιμο πρόγραμμα εργασίας του Equinet.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 15

Πρόγραμμα εργασίας

1. Το Πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των προγραμμάτων εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 110 του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Το πρόγραμμα εργασίας εγκρίνεται από την Επιτροπή με εκτελεστική πράξη. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 22.

Άρθρο 16

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

Στο παράρτημα II παρατίθενται οι δείκτες για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο του Προγράμματος ως προς την επίτευξη των ειδικών στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 2.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του Προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων του, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 18, για την τροποποίηση του παραρτήματος II όσον αφορά τους δείκτες, όπου απαιτείται, καθώς επίσης και για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με διατάξεις για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Ένα σύστημα υποβολής εκθέσεων για τις επιδόσεις διασφαλίζει ότι τα στοιχεία με τα οποία παρακολουθούνται η υλοποίηση του προγράμματος και τα αποτελέσματα του Προγράμματος συλλέγονται κατά τρόπο αποδοτικό, αποτελεσματικό και έγκαιρο.

Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλονται αναλογικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων στους αποδέκτες των πόρων της Ένωσης και, κατά περίπτωση, στα κράτη μέλη.

Άρθρο 17

Αξιολόγηση

1. Οι αξιολογήσεις του Προγράμματος διενεργούνται εγκαίρως ώστε να τροφοδοτούν με στοιχεία τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος όταν υπάρχουν διαθέσιμες επαρκείς πληροφορίες για την υλοποίηση του Προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη από την έναρξη της υλοποίησής του. Η ενδιάμεση αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων του μακροπρόθεσμου αντικτύπου των προκάτοχων προγραμμάτων.
3. Η Επιτροπή προβαίνει σε τελική αξιολόγηση του Προγράμματος αφού ολοκληρωθεί η υλοποίησή του, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη μετά τη λήξη της περιόδου που καθορίζεται στο άρθρο 1.
4. Η Επιτροπή ανακοινώνει τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων, μαζί με τις παρατηρήσεις της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 18

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρεται στο άρθρο 16 ανατίθεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 16 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Απόφαση ανάκλησης επιφέρει τη λήξη της εξουσιοδότησης που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ.
4. Πριν από την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 16 τίθεται σε ισχύ εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή εάν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 19

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Σε περίπτωση συμμετοχής τρίτης χώρας στο Πρόγραμμα με απόφαση βάσει διεθνούς συμφωνίας ή δυνάμει άλλης νομικής πράξης, η τρίτη χώρα χορηγεί στον αρμόδιο διατάκτη, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και στο Ελεγκτικό Συνέδριο τα απαραίτητα δικαιώματα και την πρόσβαση ώστε να είναι σε θέση να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Στην περίπτωση της OLAF, στα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνεται το δικαίωμα διενέργειας ερευνών, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 20

Πληροφόρηση, επικοινωνία και δημοσιότητα

1. Οι αποδέκτες της ενωσιακής χρηματοδότησης μνημονεύουν ρητώς την προέλευση της χρηματοδότησης αυτής και εξασφαλίζουν την προβολή της, ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους, παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.
2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας για το Πρόγραμμα, τις δράσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος και τα αποτελέσματά του.
3. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα συμβάλλουν επίσης στην προβολή των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, στον βαθμό που αυτές είναι συναφείς με τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 2.

Άρθρο 21

Σημεία επαφής για το Πρόγραμμα

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να καθορίζει σημεία επαφής για το Πρόγραμμα υπεύθυνα για την παροχή αμερόληπτης καθοδήγησης, πρακτικών πληροφοριών και συνδρομής στους αιτούντες, τους συμφεροντούχους και τους δικαιούχους του Προγράμματος σε σχέση με όλες τις πτυχές αυτού, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων, τη διάδοση φιλικών προς τον χρήστη πληροφοριών και των αποτελεσμάτων του Προγράμματος, τις έρευνες για τους εταίρους, την κατάρτιση και διατυπώσεις.

Τα σημεία επαφής για το Πρόγραμμα εκτελούν τα καθήκοντά τους με ανεξάρτητο τρόπο.

Άρθρο 22

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Πρόκειται για επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
3. Η επιτροπή μπορεί να συνεδριάζει με ειδικές συνθέσεις για την εξέταση των επιμέρους σκελών του Προγράμματος.

Άρθρο 23

Κατάργηση

Οι κανονισμοί (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 και (ΕΕ) αριθ. 390/2014 καταργούνται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Άρθρο 24

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των δράσεων που έχουν αναληφθεί δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 390/2014, οι οποίοι εξακολουθούν να εφαρμόζονται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.

2. Το δημοσιονομικό κονδύλιο για το Πρόγραμμα μπορεί επίσης να καλύπτει τις δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση της μετάβασης μεταξύ του Προγράμματος και των μέτρων που είχαν εγκριθεί δυνάμει των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 και (ΕΕ) αριθ. 390/2014.

3. Εάν χρειαστεί, μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό της Ένωσης πιστώσεις για την περίοδο μετά το 2027 με σκοπό την κάλυψη των δαπανών που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφος 9, ώστε να καταστεί δυνατή η διαχείριση των δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

Άρθρο 25

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από 1ης Ιανουαρίου 2021.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 2021.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

D. M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

A. P. ZACARIAS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ο γενικός και οι ειδικοί στόχοι του Προγράμματος που ορίζονται στο άρθρο 2 θα υλοποιηθούν ιδίως με την υποστήριξη των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

- 1) ευαισθητοποίηση, προώθηση και διάδοση πληροφοριών στο πλαίσιο των τομέων και των στόχων που καλύπτονται από το Πρόγραμμα με στόχο τη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τα δικαιώματα και τις αξίες και τις σχετικές πολιτικές·
- 2) αμοιβαία μάθηση και ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των συμφεροντούχων με στόχο τη βελτίωση των γνώσεων και της αμοιβαίας κατανόησης·
- 3) δραστηριότητες ανάλυσης και παρακολούθησης για τη βελτίωση της κατανόησης της κατάστασης στα κράτη μέλη και σε επίπεδο Ένωσης στους τομείς που καλύπτονται από το Πρόγραμμα, καθώς και για τη βελτίωση της εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, των πολιτικών και των αξιών της εντός των κρατών μελών, όπως δραστηριότητες οι οποίες περιλαμβάνουν τη συλλογή δεδομένων και στατιστικών· την ανάπτυξη κοινών μεθοδολογιών και, κατά περίπτωση, δεικτών ή σημείων αναφοράς για συγκριτική αξιολόγηση· μελέτες, έρευνες, αναλύσεις και επισκοπήσεις· αξιολογήσεις· εκτιμήσεις επιπτώσεων· και την κατάρτιση και δημοσίευση οδηγών, εκθέσεων και εκπαιδευτικού υλικού·
- 4) κατάρτιση των σχετικών συμφεροντούχων με στόχο τη βελτίωση των γνώσεών τους σχετικά με τις πολιτικές και τα δικαιώματα στους τομείς που καλύπτει το Πρόγραμμα·
- 5) ανάπτυξη και συντήρηση εργαλείων της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών·
- 6) στήριξη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και μη κερδοσκοπικών φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς που καλύπτει το Πρόγραμμα:
 - α) για την αύξηση της ικανότητάς τους να αντιδρούν και να εξασφαλίζουν επαρκή πρόσβαση όλων των πολιτών στις υπηρεσίες τους, στις δραστηριότητες παροχής συμβουλών και στις δραστηριότητες υποστήριξης·
 - β) για την άσκηση δραστηριοτήτων προώθησης των δικαιωμάτων, με αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων την ενίσχυση της προστασίας και της προώθησης των αξιών της Ένωσης και του σεβασμού του κράτους δικαίου και τη συμβολή στον δημοκρατικό διάλογο, τη διαφάνεια και τη χρηστή διακυβέρνηση, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις συρρίκνωσης του πεδίου δράσης της κοινωνίας των πολιτών·
- 7) αύξηση της ευαισθητοποίησης μεταξύ των πολιτών, ιδίως των νέων, ως προς τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, την πολιτιστική κληρονομιά, την ταυτότητα και την ιστορία, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα ολοκληρωτικά και απολυταρχικά καθεστώτα και άλλα καθοριστικά γεγονότα στην πρόσφατη ευρωπαϊκή ιστορία, ώστε να ενισχυθεί η μνήμη και η προσήλωση των ευρωπαίων πολιτών στην Ένωση και να ενθαρρυνθεί η ανεκτικότητα, η αμοιβαία κατανόηση, ο διαπολιτισμικός διάλογος και ο σεβασμός της πολυμορφίας·
- 8) δράσεις που φέρνουν πιο κοντά τους πολίτες διαφορετικών εθνικοτήτων και πολιτισμών, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε δραστηριότητες αδελφοποίησης πόλεων και έργα της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για μια βελτιωμένη προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή και να προάγεται η συμμετοχή στα κοινά και στις δημοκρατικές διαδικασίες·
- 9) ενθάρρυνση και διευκόλυνση της ενεργής και χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχής στην οικοδόμηση μιας πιο δημοκρατικής ένωσης καθώς και ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις αξίες μέσω της παροχής στήριξης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών·
- 10) ανάπτυξη των ικανοτήτων των ευρωπαϊκών δικτύων, με σκοπό την προώθηση και την περαιτέρω ανάπτυξη του δικαίου, των αξιών, των πολιτικών στόχων και των στρατηγικών της Ένωσης·
- 11) χρηματοδότηση της τεχνικής και οργανωτικής υποστήριξης για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2019/788, ώστε να στηρίζεται η άσκηση από τους πολίτες του δικαιώματος να διοργανώνουν και να υποστηρίζουν πρωτοβουλίες ευρωπαίων πολιτών·
- 12) βελτίωση της γνώσης του Προγράμματος καθώς και της διάδοσης και της δυνατότητας μεταφοράς των αποτελεσμάτων του, και ενίσχυση της απήχυσής του, μεταξύ άλλων, με τη συγκρότηση και την υποστήριξη των σημείων επαφής για το Πρόγραμμα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΔΕΙΚΤΕΣ

Το Πρόγραμμα παρακολουθείται με βάση δέσμη δεικτών που αποσκοπούν στη μέτρηση του βαθμού κατά τον οποίο έχουν επιτευχθεί ο γενικός και οι ειδικοί στόχοι του, ενώ ελαχιστοποιούνται ο διοικητικός φόρτος και το διοικητικό κόστος. Προς τον σκοπό αυτό, θα συλλέγονται στοιχεία όσον αφορά την ακόλουθη δέσμη δεικτών:

- 1) αριθμός των ατόμων που προσεγγίστηκαν μέσω:
 - α) δραστηριοτήτων κατάρτισης·
 - β) δραστηριοτήτων αμοιβαίας μάθησης και ανταλλαγής ορθών πρακτικών·
 - γ) δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και διάδοσης·
- 2) αριθμός των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που προσεγγίστηκαν μέσω δραστηριοτήτων στήριξης και ανάπτυξης ικανοτήτων·
- 3) αριθμός διακρατικών δικτύων και πρωτοβουλιών που επικεντρώνονται στην ευρωπαϊκή μνήμη και κληρονομιά ως αποτέλεσμα των παρεμβάσεων του Προγράμματος.

Όλα τα ατομικά στοιχεία κατανέμονται ανά φύλο, όποτε αυτό είναι δυνατό. Οι ενδιάμεσες και οι τελικές αξιολογήσεις του Προγράμματος εστιάζουν σε κάθε σκέλος και σε κάθε δραστηριότητα και περιλαμβάνουν τη διάσταση της ισότητας των φύλων και αξιολογούν τις επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων.
